

ГЕРОЇЧНА ЗАГИБЕЛЬ ЛЕГЕНДАРНОГО КОМАНДИРА УПА

Упродовж двох тижнів на Рівненщині з робочою поїздкою перебували народні депутати від БЮТ, закріплені за нашою областю. Щодня вони зустрічалися з трудовими колективами місцевих підприємств, освітніх і лікарняних закладів. Під час цих зустрічей депутати знайомили мешканців Рівненщини з соціально-економічною, політичною ситуацією в країні, а також цікавилися їхніми проблемами. **Попри зайнятість народні депутати України Сергій Кошин та Юрій Прокопчук взяли участь і в роботі сесії обласної ради.**

64 роки тому, 12 лютого 1945 року, на берегах Горині біля сіл Суськ та Оржів у нерівному бою з російськими окупантами під час триденної спецоперації НКВД від ворожої кулі загинув головний командир Української Повстанчої Армії, генерал-хорунжий "Клим САВУР" (Дмитро Клячківський). З метою ліквідації керівної ланки УПА окупанти взяли в кільце околиці сіл Оржів, Грабів, Бронники, Суськ і Покоси - місця, де, за їхніми даними, позиції волинського ватажка були особливо сильними.

Як свідчать документи, в ті часи Дмитро Клячківський був найголовнішим об'єктом НКВД для знищення. Саме він на початку війни організував одні з перших відділів волинських партизанів для захисту місцевого населення від німецьких окупантів, під його керівництвом здобували бойовий гарт перші підрозділи УПА. Ці бойові формування непохитно стояли на сторожі інтересів української нації, самовіддано захищаючи її від будь-яких проявів зовнішньої агресії. Тож коли у 1944 році на Волинських землях з'явилися московські війська, загони Кліма Савура перетвори-

лися на серйозну загрозу для радянського окупаційного режиму, й енкаведисти розробили план його фізичного знищення.

У 1944 році Клим Савур передав керівництво УПА Романові Шухевичу, очоливши УПА-"Північ". Після того, як тисячний спецзагін НКВД через намір знищити Кліма Савура оточив ліс у цих краях, почався триденний бій. Керував охороною сотенний командир Василь Павлонюк на псевдо "Узбек", уродженець містечка Верба Дубенського району, якого теж убили московські окупанти. Усього загинуло 75 повстанців із сотні "Узбека".

Після знищення служба безпеки Кліма Савура загони НКВД продовжували пошуки головнокомандуючого УПА. 12 лютого 1945 р. загоном 233 ОСБ під командуванням начальника штабу батальйону старшого лейтенанта Хабібуліна в лісовому масиві було виявлено погашене вогнище, що викликало в Хабібуліна підозру щодо наявності в цьому районі повстанців.

Загін ще ретельніше продовжив пошуки. Був виявлений один слід - за партизанською тактикою українські підпільники завжди йшли слід у слід, що не давало можливості виявити чисельність.

Біля чагарника групу Кліма Савура обстріляли автоматичним вогнем. Повстанці відстрілювалися, але через перевагу сил усі троє були вбиті. Серед загиблих був головний командир УПА "Клим Савур" і з ним двоє охоронців. У вбитих виявлено 3 автомати, 5 магазинів до автоматів, 2 пістолети, 150 патронів, польову сумку з документами УПА і картами.

Сталося це о 14 годині 30 хвилин. Наступного дня не вдалося втекти від смерті й члену Крайового проводу ОУН, керівнику Чорного хреста Олені Мостович (псевдо "Верба") з села Малин Млинівського району Рівненської області.

ЧЕРВОНІ ЖОРНА РЕПРЕСІЙ

У серпні фракція УНП у Рівненській обласній раді порушила питання перед Рівненською обласною прокуратурою, обласною міліцією та обласною СБУ «Про порушення кримінальної справи за фактом масових розстрілів українських громадян в колишній обласній в'язниці НКВД у м.Рівне, ексгумацію та перепоховання останків закатованих». Запит підтримала більшість депутатів. Сподіваємося, що правоохоронні органи зроблять богоугодну справу й нарешті буде віднайдено останки всіх загиблих патріотів, вони будуть перепоховані, а їхні імена встановлені. І

допоможе їм у цьому Указ Президента та розсекречені архіви КГБ СРСР. Але чомусь 17 років мовчать рівненські можновладці та правоохоронці. Жертви голодомору вшановують, хоча Рівненщину це страшне лихо обійшло стороною, а про тисячі розстріляних у 39-41 та 44 - 53 роках у застінках НКВД кожного району області навіть і не згадують. Чи не тому, що у владних кріслах сидять нащадки катів, які мордували українських патріотів? Саме тому ще раз подаємо текст депутатського запиту, запропонованого фракцією УНП у Рівненській обласній раді.

Прокурору Рівненської області
Анатолію ПРИШКУ
Начальнику УМВС в Рівненській області
Ярославу ГОЛОМШІ
Начальнику УСБУ в Рівненській області
Юрію КРАПІВІНУ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

«Про порушення кримінальної справи за фактом масових розстрілів українських громадян в колишній обласній в'язниці НКВС в м.Рівне, ексгумацію та перепоховання останків закатованих».

Громадськість Рівненщини після проголошення Незалежності неодноразово порушувала питання про необхідність ексгумації і перепоховання за православним обрядом останків тисяч українських громадян, закатованих вироками НКВД у 1944-1952 роках у стінах обласної в'язниці НКВС і закопаних в колишніх межах в'язниці в квадраті вулиць О.Пушкіна, М.Хвильового, Г.Квітки-Оснот'яненка та Соборної. Але, на жаль, до цього часу така робота не розпочалася.

З метою встановлення історичної справедливості та гідного вшанування пам'яті українських патріотів

ПРОШУ:

Прокурора Рівненської області:

порушити кримінальну справу за фактом масових розстрілів українських громадян у колишній обласній в'язниці НКВС в м. Рівне та ініціювати ексгумацію останків закатованих; встановити списки закатованих та розстріляних НКВД і оприлюднити їх.

Начальника УСБУ в Рівненській області:

звільнити гаражі та тенісні корти по вул. Г.Квітки-Оснот'яненка для проведення розкопок та ексгумації;

передати оперативні відеозйомки патріотичних акцій (мітингів, пікетувань, демонстрацій), здійснені керівниками СБУ і УМВС, на яких громадськість порушувала питання про масові розстріли в тюрмі НКВД протягом 1989-2008 років, у власність Рівненської обласної державної телерадіокомпанії.

Начальника УМВС України в Рівненській області:

сприяти розкопкам, ексгумації та перепохованню на цвинтарі Грабник; розпочати пошукові роботи та ексгумацію праху тіл українських патріотів, які стали жертвами енкаведистського терору на території Рівненської тюрми у 1944-1952 роках; встановити місце розстрілу в одному з підвальних приміщень колишнього обласного управління НКВД останнього головного командира УПА Кліма Савура.

Голова фракції Української народної партії
в Рівненській обласній раді Василь ЧЕРВОНІЙ